

Dode Zee rollen

Beschrijving

De *Dode Zee rollen* zijn een verzameling teksten op perkament, die de belangrijkste passages uit de *Hebreeuwse Bijbel* bevatten. Hun historisch-religieus belang is zo groot dat veel onderzoekers de afgelopen 65 jaar hebben geprobeerd zoveel mogelijk geheimen te ontcijferen.

Datering

De rollen werden voor het eerst gevonden in de elf grotten van *Qumran* (gelegen in de woestijn van *Judea*, op de *Westelijke Jordaanoever*) tussen 1947 en 1956. De 900 teksten die aan het licht kwamen, werden in de loop van de tijd gedateerd â?? wat historici ertoe bracht te geloven dat ze geschreven waren in een periode tussen 150 v.Chr. en 70 n.Chr.

Auteur(s)

Na deze vaststelling bleef er echter nog een mysterie om op te lossen: was het slechts één persoon, die in één tijdperk leefde, die ze schreef of waren er meer dan één?

De aanwezige geschriften zijn altijd anoniem gebleven. Wie ze ook op de perkamentrollen (en in sommige gevallen papyrus) heeft (over-)geschreven, heeft zijn *werk* nooit ondertekend.

Op dit moment denken een aantal geleerden, dat het één enkele schrijver moet zijn geweest. Maar de academische gemeenschap heeft deze theorie echter nooit blindelings onderschreven, omdat die conclusies als *niet erg objectief* werden gezien.

Het belang van deze manuscripten is echter zo groot dat ze nog altijd bestudeerd worden, zowel historisch als niet-historisch.

Een deel van een Dode Zee rol

The Hands that Wrote the Bible

Bijvoorbeeld: professor *Mladen Popović* van de faculteit *Theologie en Religiewetenschappen* aan de *Rijksuniversiteit Groningen* en *Lambert Schomaker*, zijn collega die gespecialiseerd is in computer-wetenschappen en kunstmatige intelligentie, startten een project, met Europees geld gefinancierd, dat ze *“The Hands that Wrote the Bible”* noemden.

Hun samenwerking had een heel specifiek doel: het analyseren van een bepaald perkament, dat van de *“Grote Jesaja”*, gevonden in *Qumran* grot nummer 1.

De *Jesaja* rol is een kopie van het boek *Jesaja*, dat in zowel de *Hebreeuwse Bijbel* als het *Oude Testament* is opgenomen. De kopie is rond de tweede eeuw v³ Christus voltooid.

De Jesaja rol en AI

Tot nu toe konden wetenschappers niet vaststellen of de *Jesaja* rol het werk was van één of meerdere schriftgeleerden. Er is namelijk nergens op de meer dan zeven meter lange perkamenten rol een duidelijke verandering van handschrift.

Door AI de zogenaamde *“biomechanische eigenschappen”* te laten onderzoeken, waren de geleerden er aan het begin van hun project zeker van dat ze een aantal verschillende schrijvers konden identificeren. De uiteindelijke conclusie was dat het betreffende perkament door twee verschillende personen was geschreven. Dit was dus in tegenspraak met de eerdere hypothese dat de manuscripten allemaal door één persoon waren samengesteld.

Nieuwe methode

Naast deze doorbraak in de handschriftkunde van de Dode Zee rollen die ook op andere verzamelingen van oude manuscripten is toe te passen heeft het onderzoek naar de grote *Jesaja* rol een totaal nieuwe methode opgeleverd om de teksten uit *Qumran* te bestuderen, op basis van hun fysieke kenmerken. Onderzoekers hebben nu toegang tot het microniveau van de verschillende schrijvers en kunnen zo onderzoeken hoe de manuscripten tot stand kwamen.

Popović: “Dit is spannend, want het opent een nieuw venster op het verre verleden, dat zicht biedt op de complexe verbanden tussen de schrijvers die de boekrollen maakten. In dit onderzoek vonden we bewijs dat de twee schrijvers van de Jesaja-rol een vergelijkbare stijl gebruikten, wat erop wijst dat ze eenzelfde schrijfopleiding hebben gevolgd. Onze volgende stap is om andere boekrollen te analyseren en te zien of we daar misschien schrijvers met een andere opleiding vinden.”

Op deze manier is het mogelijk meer te weten te komen over de gemeenschappen die de Dode Zee rollen produceerden. *“We zijn nu in staat om individuele schrijvers te identificeren”,* besluit *Popović*. *“We zullen nooit hun namen weten. Maar na zeventig jaar onderzoek voelt dit alsof we hen, via hun schrijfstijl, eindelijk de hand kunnen schudden.”*

Datum aangemaakt

2025/07/07